

Książnica Beskidzka w Bielsku-Białej
Dział Informacyjno-Bibliograficzny

BOLESŁAW LEŚMIAN
(1877–1937)

Bielsko-Biała 2015

Prezentowane zestawienie bibliograficzne Bolesław Leśmian (1877–1937) opracowane przez Dział Informacyjno-Bibliograficzny i Zbiorów Regionalnych Książnicy Beskidzkiej w Bielsku-Białej, poświęcone zostało Bolesławowi Leśmianowi, z okazji przypadającej 120 rocznicy urodzin i 70 rocznicy śmierci. Zestawienie bibliograficzne przygotowane zostało z myślą o bibliotekarzach, polonistach, uczniach szkół ponadgimnazjalnych, maturzystach, studentach, którzy informacje o życiu i twórczości poety, będą mogli wykorzystać do pogłębienia wiedzy o jego pisarstwie. Opracowanie ma formę podmiotowo-przedmiotową. Część podmiotowa zawiera pozycje z twórczości Bolesława Leśmiana, w części przedmiotowej umieszczono publikacje, artykuły odnoszące się do jego twórczości. Przy opracowaniu zestawienia korzystano ze słownika *Współcześni polscy pisarze i badacze literatury, Bibliografii Zawartości Czasopism, Przewodnika Bibliograficznego*.
Opracowanie powstało w oparciu o zbiory własne Książnicy Beskidzkiej.

Dorota Czyż

BOLESŁAW LEŚMIAN (22 I 1877–5 XI 1937)

Urodzony 22 stycznia 1877 roku w Warszawie; syn Józefa Lesmana, wyższego urzędnika kolei. Osierocony przez matkę we wczesnym dzieciństwie, lata szkolne spędził w Kijowie, gdzie ukończył gimnazjum klasyczne, a także wydział prawa na Uniwersytecie Św. Włodzimierza (1901). Brał aktywny udział w życiu literacko-artystycznym tamtejszej Polonii. W okresie kijowskim rozpoczął działalność pisarską. Debiutował w *Wędrowcu* wierszem „Seksstyny” (1895). W 1896–1901 ogłaszał swe utwory również w *Głosie*, podpisując nazwiskiem Lesmian, a od 1897 pseudonimem Leśmian. W 1898 na konkursie krakowskiego *Życia* zdobył wyróżnienie za sonet „Pieśniowa słodycz z lasu się wylewa...” Po przyjeździe do kraju pracował w biurze Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej. Wuj Antoni Lange, wprowadził go w krąg *Chimery*, która drukowała wiele utworów Leśmiana. W 1903 udał się do Paryża. W 1905 w Paryżu poślubił Zofię Chylińską, malarzkę. Od 1907 przebywał w Warszawie, gdzie w 1911 wraz z Kazimierzem Wroczyńskim i Januszem Orlińskim założył eksperymentalny Teatr Artystyczny. W tym okresie jako krytyk i eseista współpracował z wieloma czasopismami warszawskimi, przede wszystkim z *Nową Gazetą*. Lata 1912–1914 spędził w Paryżu, lata I wojny światowej w Łodzi, gdzie był kierownikiem literackim Teatru Polskiego. W 1915–1918 pisywał głównie do *Myśli Polskiej*, w której wypełniał rubrykę „Intermedia rybałtowskie”. W 1931 otrzymał ustanowioną przez grono pisarzy Nagrodę Młodych, mającą rekompensować brak oficjalnego uznania. W 1933 został wybrany członkiem Polskiej Akademii Literatury, co otworzyło przed nim łamy *Wiadomości Literackich* oraz *Skamandra*. Był odznaczony Złotym Wawrzynem Literackim. W 1935 przeniósł się wraz z rodziną do stolicy. Zmarł 5 listopada 1937 w Warszawie; pochowany został na Cmentarzu Powązkowskim.

Opracowano na podstawie:

Dawni pisarze polscy: od początków piśmiennictwa do Młodej Polski. T.2.
Warszawa, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 2001

Twórczość

- Ali Baba i czterdziestu zbójców.* Kraków, Zielona Sowa 1979, 1999, 2006
Ali-Baba i czterdziestu zbójców. Warszawa, Krajowa Agencja Wydawnicza 1979
Baśń o Aladynie i o lampie cudownej. Kraków, Zielona Sowa 1999, 2000, 2004, 2012
Gad i inne wiersze. Kraków, Wydawnictwo Literackie 1997
Klechdy polskie. Kraków, Pax 1959
Klechdy sezamowe. Warszawa, Czytelnik 1968, 1973, 1978
Klechdy sezamowe. Warszawa, Prószyński i S-ka 1997
Klechdy sezamowe. Wrocław, Siedmioróg 1978, 1983, 2001
Liryki. Toruń, Algo 2004
Łąka. Warszawa, J. Mortkowicz ; Kraków, Towarzystwo Wydawnicze 1920
Najpiękniejsze wiersze. Warszawa, Bis 2000
O Aladynie i cudownej lampie i inne bajki. Kalisz, Martel 2014
O pięknej Parysadzcie i ptaku Bulbulezarze. Warszawa, Krajowa Agencja Wydawnicza 1983
Pochmiel księżycowy. Warszawa, Czytelnik 1987
Poezje. Lublin, Wydawnictwo Lubelskie 1982, 1988
Poezje. Warszawa, Muza 1996
Poezje. Warszawa, Państwowy Instytut Wydawniczy 1975, 1979
Poezje wybrane. Bielsko-Biała, Profile 1992, 1997
Poezje wybrane. Warszawa, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza 1995
Poezje wybrane. Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1974, 1983, 1991, 1999
Przygody Sindbada Żeglarza. Kraków, Zielona Sowa 1999, 2000, 2009
Przygody Sindbada Żeglarza. Poznań, Rebis 2004
Przygody Sindbada Żeglarza. Warszawa, Czytelnik 1965, 1972, 1977, 1992
Przygody Sindbada Żeglarza. Warszawa, Prószyński i S-ka 1998
Przygody Sindbada Żeglarza. Wrocław, Siedmioróg 1999
Skrzypek Opętany. Warszawa, Państwowy Instytut Wydawniczy 1985
Szkice literackie. Warszawa, Państwowy Instytut Wydawniczy 1959
Utwory rozproszone : Listy. Warszawa, Państwowy Instytut Wydawniczy 1962
Wiersze wybrane. Warszawa, Państwowy Instytut Wydawniczy 1973
Wybór poezji. Kraków, Książka [19-?]
Wybór poezji. Warszawa, Państwowy Instytut Wydawniczy 1987
Wybór wierszy. Bielsko-Biała, Profile 1993
Zdziczenie obyczajów pośmiertnych. Kraków, Arkana 1998
Zwiedzam wszechświat. Warszawa, Libros 2001

Dokumenty dźwiękowe

Ali Baba i czterdziestu złodziei. [płyta CD]. Józefosław, Heraclon International 2008

Baśń o Aladynie i lampie cudownej. [płyta CD]. Józefosław, Heraclon International 2008

Klechdy sezamowe. [płyta CD]. Piaseczno, Heraclon International 2011

Opowiadania Króla Wysp Hebanowych; O pięknej Parysachie i ptaku Bulbulezarze. [płyta CD]. Piaseczno, Heraclon International 2009

Poezje wybrane. [kasety dżw.]. Warszawa, Zakład Wydawnictw i Nagrań Polskiego Związku Niewidomych 1980

Przygody Sindbada Żeglarza. [płyta CD]. Warszawa, Audio Liber 2003

Rybak i geniusz; Baśń o Rumaku zaklętym. [płyta CD]. Piaseczno, Heraclon International 2009

Opracowania dotyczące twórczości Bolesława Leśmiana

Bolesław Leśmian (1877–1937). Bielsko-Biała, Książnica Beskidzka 2007

Coates Paul: *Identyfikacja i nieidentyfikacja w twórczości Bolesława*

Leśmiana: studium o tautologii, paradoksie i lustrze. Warszawa, Państwowy Instytut Wydawniczy 1986

Głowiński Michał: *Wiersze Bolesława Leśmiana.* Warszawa, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 1987

Głowiński Michał: *Wiersze Bolesława Leśmiana : interpretacje.* Warszawa, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 1972

Głowiński Michał: *Zaświat przedstawiony : szkice o poezji Bolesława Leśmiana.* Kraków, Universitas 1998 ; Warszawa, Państwowy Instytut Wydawniczy 1981

Karpowicz Tymoteusz: *Poezja niemożliwa: modele Leśmianowskiej wyobraźni.* Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1975

Lektury i problemy. Warszawa, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza 1976

Leśmian, Leśmian...: wspomnienia o Bolesławie Leśmianie. Gdańsk, Słowo/Obraz/Terytoria 2008

Łopuszański Piotr: *Bolesław Leśmian : marzyciel nad przepaścią.* Warszawa, Twój Styl 2006

Łopuszański Piotr: *Leśmian.* Wrocław, Wydawnictwo Dolnośląskie 2000

Łopuszański Piotr: *Zofia i Bolesław Leśmianowie.* Kraków, Wydawnictwo Literackie 2005

Markowski Michał: *Polska literatura nowoczesna: Leśmian, Schulz, Witkacy.* Kraków, Universitas 2007

Matuszewski Ryszard: *Olśnienia i świadectwa: od Leśmiana do Barańczaka.* Warszawa, Graf-Punkt 1995

Nyczek Tadeusz: *Bolesław Leśmian*. Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1976

Papierkowski Stanisław: *Bolesła Leśmian: studium językowe*. Lublin, Wydawnictwo Lubelskie 1964

Poeci dwudziestolecia międzywojennego. T.1. Pod red. Ireny Maciejewskiej. Warszawa, Wiedza Powszechna 1982

Poezje Bolesława Leśmiana : interpretacje. Pod red. Barbary Stelmaszyk, Tomasza Cieślaka. Kraków, Universitas 2000

Ratajczak Dobrochna: *Teatr artystyczny Bolesława Leśmiana: z problemów przelomu teatralnego w Polsce (1893–1913)*. Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1979

Rowiński Cezary: *Człowiek i świat w poezji Leśmiana: studium filozoficznych koncepcji poety*. Warszawa, Państwowe Wydawnictwo Naukowe 1982

Stala Marian : *Trzy nieskończoności: o poezji Adama Mickiewicza, Bolesława Leśmiana i Czesława Miłosza*. Kraków, Wydawnictwo Literackie 2001

Studia o Leśmianie. Pod red. Michała Głowińskiego. Warszawa, Państwowy Instytut Wydawniczy 1971

Trznadel Jacek: *Twórczość Leśmiana: próba przekroju*. Warszawa, Państwowy Instytut Wydawniczy 1964

Twórczość Bolesława Leśmiana : studia i szkice. Pod red. Tomasza Cieślaka. Kraków, Universitas 2000

Wspomnienia o Bolesławie Leśmianie. Pod red. Zdzisława Jastrzębskiego. Lublin, Wydawnictwo Lubelskie 1966

Zięba Jan: *Bolesława Leśmiana światopogląd nowoczesny: o eseistyce poety*. Kraków, Universitas 2000

Artykuły z czasopism

Bartnikowski Marcin: *Trzy postacie sceniczne w śmiertelnym upojeniu: („Zdziczenie obyczajów pośmiertnych” Bolesława Leśmiana wobec modernistycznego teatru śmierci)*. „Przegląd Humanistyczny” 2002, nr 1, s. 43–56

Brzostowska-Tereszkiewicz Tamara: *Sofia zaklęta w baśniową carewnę : „Pieśni Wasilisy Priemudroj” Bolesława Leśmiana wobec rosyjskiej poezji symbolicznej*. „Pamiętnik Literacki” 2003, z. 3, s. 27–49

Czabanowska-Wróbel Anna: *Byłem dzieckiem...: elegie dzieciństwa Bolesława Lesmiana*. „Teksty Drugie” 2003, nr 2/3, s. 243–259

Czabanowska-Wróbel Anna: *„Kto cię odmłodzi, żywocie wieczny?”- mistyka żydowska w poezji Bolesława Leśmiana*. „Pamiętnik Literacki” 2003, z. 3, s. 85–101

- Dybel Paweł: *Lacan i Leśmian – dwa zwierciadła*. „Teksty Drugie” 1998, nr 1/2, s. 19–36
- Engelking Leszek: *O pewnym epitecie w wierszu Bolesława Leśmiana „Strój”*. „Pamiętnik Literacki” 1996, z. 1, s. 153–155
- Fronczek Zbigniew Włodzimierz: *Leśmian mój i wasz, czyli o wyższości butów nad kapeluszem*. „Dekada Literacka” 2002, nr 7/8, s. 82–87
- Junkiert Maciej: *Odmienni czy „dwoiści”?* „Polonistyka” 2006, nr 6, s. 54–58
- Kijak Aleksandra: *Baśń o „świętej niemiłości” – Bolesława Leśmiana „Pieśni przemądrzej Wasylisy”*. „Ruch Literacki” 2006, z. 1, s. 59–72
- Klimczak Małgorzata: *Funkcja neologizmów w kreowaniu poetyckiego obrazu świata Bolesława Leśmiana*. „Poradnik Językowy” 2001, z. 4, s. 42–48
- Kłosiński Michał: *Potwór, którym więc jestem; (o „Dziadach” i „Dusiołku”)*. „Świat i Słowo” 2012, nr 1, s. 29–38
- Kowalewska Małgorzata: *Od kontynuacji do stylizacji: wiersze balladowe Bolesława Leśmiana wobec tradycji gatunku*. „Pamiętnik Literacki” 2003, z. 3, s. 5–25
- Koziółek Ryszard: *Wuj Tarabuk i nędza pisania*. „Fa–Art.” 1998, nr 3, s. 14–19
- Krassowski Maciej: *Leśmianowski świat tragiczny*. „Wiadomości Kulturalne” 1996, nr 44, s. 14
- Krzysztoforska–Doschek Jolanta: *Wiersze Bolesława Leśmiana w przekładzie Karla Dedeciusa*. „Ruch Literacki” 1995, z. 4, s. 537–544
- Łopuszański Piotr: *„Idący z prawdą u warg i u powiek...”: próba nowego spojrzenia na twórczość Bolesława Leśmiana*. „Teksty Drugie” 2002, nr 6, s. 180–195
- Łopuszański Piotr: *Jubileusz Leśmiana*. „Twórczość” 1995, nr 12, s. 92–95
- Łopuszański Piotr: *O edycji zbiorowej dzieł Leśmiana*. „Pamiętnik Literacki” 2014, z. 1, s. 225–229
- Łopuszański Piotr: *Z rodu księgarzy-warszawskie korzenie Bolesława Leśmiana*. „Pamiętnik Literacki” 2003, z. 3, s. 151–165
- Łukasiewicz Jacek: *Z rekolekcji krytyka : notatki literackie*. „Odra” 2012, nr 2, s. 89–90
- Magnone Lena: *Kristeva-Leśmian-Konopnicka*. „Pamiętnik Literacki” 2008, z. 4, s. 7–22
- Marzec Grzegorz: *Brzemie encyklopedii*. „Twórczość” 2005, nr 4, s. 74–93
- Michałowski Piotr: *Kto „oprócz głosu”? : narracje i psychologia tożsamości – z Leśmianowskiej „księgi przeczyć”*. „Ruch Literacki” 2004, z. 1, s. 31–48
- Michałowski Piotr: *Leśmianowska lekcja ekologii*. „Polonistyka” 2007, nr 1, s. 55–59
- Migal Izabela: *Leśmiana w język rosyjski wyprawa*. „Teksty Drugie” 2010, nr 6, s. 195–210
- Miłobędzka Krystyna: *Leśmian – Białoszewski – Karpowicz*. „Czas Kultury” 1997, nr 1, s. 5–6

- Pachocki Dariusz: *Filologia i historia: „Klechdy polskie” Bolesława Leśmiana i inne urwane tropy*. „Teksty Drugie” 2014, nr 2, s. 129–149
- Pachocki Dariusz: *Historia pewnego dramatu: „Zdziczenie obyczajów pośmiertnych” Bolesława Leśmiana – aspekt filologiczny*. „Pamiętnik Literacki” 2013, z. 1, s. 165–188
- Piątkowska Monika: *To pani Dora!* „Gazeta Wyborcza” 1997, nr 261, s. 12–13, 15
- Pietrych Piotr: *Bolesława Leśmiana „Strój” – ballada (o)niejasności*. „Pamiętnik Literacki” 2001, z. 1, s. 53–71
- Podgórska Joanna: *Malinowe kochanki*. „Polityka” 2006, nr 51/52, s. 126–129
- Rymkiewicz Jarosław Marek: *Leśmian w hasel chruśniaku*. „Rzeczpospolita” 2001, nr 281, s. E5
- Rymkiewicz Jarosław Marek: *Pięć fragmentów z książki „Leśmian Encyklopedia”*. „Odra” 2000, nr 11, s. 87–94
- Sobieska Anna: *Apologia epifanii, czyli motyw kontemplacyjnego zaopatrzenia w twórczości Bolesława Leśmiana*. „Pamiętnik Literacki” 2003, z. 3, s. 51–84
- Sobieska Anna: *Pisma Władimira Solowjowa wśród inspiracji filozoficznych w poezji Leśmiana*. „Pamiętnik Literacki” 2000, z. 1, s. 113–124
- Stala Marian: *Których nie ma : notatka o aniołach Leśmiana*. „Tygodnik Powszechny” 1998, nr 10, s. 14
- Stefańczyk Tadeusz: *Alcabon – twój brat*. „Twórczość” 2004, nr 4, s. 85–89
- Stefańczyk Tadeusz: *Łąka*. „Wiadomości Kulturalne” 1997, nr 8, s. 14
- Stefańczyk Tadeusz: *Topiele, odmęty, otchłanie*. „Wiadomości Kulturalne” 1997, nr 44, s. 10
- Szwed Piotr: *Wielkie improwizacje Leśmiana: scena druga „Dziadów” drezdeńskich a wizja literatury człowieka, Boga w poezji autora „Napoju ciernistego”*. „Pamiętnik Literacki” 2013, z. 1, s. 5–44
- Śniedziwski Piotr: *„Treść, gdy w rytm się stacza”: Leśmian i symbolistyczna fascynacja rytmem*. „Pamiętnik Literacki” 2006, z. 3, s. 135–152
- Trznadel Jacek: *Bolesław Leśmian: poezja i rzeczy ostateczne*. „Arcana” 2001, nr 3, s. 74–86
- Trznadel Jacek: *Kiedy urodził się Leśmian?* „Arcana” 2000, nr 1, s. 204–205
- Trznadel Jacek: *Korespondencja z rodziną Bolesława Leśmiana*. „Arcana” 1998, nr 2, s. 95–114
- Walczak Małgorzata: *Leśmianowski Kopciuszek*. „Guliwer” 1999, nr 1, s. 5–11
- Wiatr Aneta: *Trochę inna dziewczyna*. „Twórczość” 2000, nr 3, s. 87–105
- Wilkom Teresa: *Odbite wyobrażone*. „Świat i Słowo” 2010, nr 2, s. 31–38
- Winiętka Elżbieta: *Od „Pieśni bez słów” do słowa jako poręczenia buty : o dwóch utworach scenicznych Bolesława Leśmiana*. „Teksty Drugie” 2010, nr 6, s. 211–226
- Wójcik Tomasz: *Rytm w światopoglądzie Bolesława Leśmiana*. „Przegląd Humanistyczny” 1995, nr 1, s. 77–83

Zarych Elżbieta: *Postacie kalek w utworach Bolesława Leśmiana – zwycięstwo ciała czy ducha*. „Teksty Drugie” 1999, nr 6, s. 149–160
Zaworska Helena: *Demoniczny Leśmian*. „Literatura” 1998, nr 1, s. 56–57
Zięba Jan: *Pieniądz i słowo: nowoczesne paradoksy Leśmianowskiego języka poetyckiego*. „Teksty Drugie” 2010, nr 6, s. 227–237